

## VÝUKA CHEMIE

### NOVÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA PRO NAKLÁDÁNÍ S NEBEZPEČNÝMI CHEMICKÝMI LÁTKAMI A CHEMICKÝMI SMĚSMI

PETR A. SKŘEHOT<sup>a</sup>, JAKUB MAREK<sup>a,b</sup>, PETR  
KOŽMÍN<sup>a</sup> a MARCELA SKŘEHOTOVÁ<sup>b</sup>

<sup>a</sup> Znalecký ústav bezpečnosti a ochrany zdraví, z.ú., Divišova 235, 530 02 Pardubice, <sup>b</sup>ERGOWORK s.r.o., Raichlova 2659/2, 155 00 Praha 5  
skrehot@zuboz.cz

Došlo 29.1.16, přijato 18.3.16.

Klíčová slova: chemické látky, vzdělávání, legislativa, bezpečnost práce, mladiství

#### 1. Úvod

Rok 2015 byl bohatý na změny v legislativě týkající se nebezpečných chemických látek a chemických směsí (dále jen „NCHLaS“). Dne 1. června 2015 nabyla účinnosti novela chemického zákona<sup>1</sup>, která se dotkla zejména správné laboratorní praxe, zkoušení látek a směsí, oznamovací povinnosti, výkonu státní správy a správních deliktů. Počínaje 1. září 2015 pak začala platit nová vyhláška č. 180/2015 Sb. o zakázaných pracích a pracovištích<sup>2</sup>, která je prováděcím předpisem zákoníku práce<sup>3</sup>. Nahradila zrušenou vyhlášku č. 288/2003 Sb.<sup>4</sup> a nově upravila podmínky pro práci mladistvých s NCHLaS. V závěru roku, a to 1. prosince 2015, pak nabyla účinnosti novela zákona č. 258/2000 Sb.<sup>5</sup>, o ochraně veřejného zdraví (dále jen „ZOVZ“). A právě ta vyvolala nejvíce emocí, neboť přinesla změny v ustanovení většiny odstavců § 44a, jež se týkají nakládání s NCHLaS. Zcela vypuštěn byl dosavadní odstavec 6, který explicitně a za stanovených podmínek povoloval fyzickým osobám starším 15 let a mladším 18 let (dále jen „mladiství“) v rámci přípravy na povolání nakládat s NCHLaS klasifikovanými jako vysoce toxické, toxické nebo žíravé.

#### 2. Novela zákona o ochraně veřejného zdraví a následující vývoj

Na sklonku roku 2015 bylo možné v některých médiích nalézt řadu zkratkovitých zpráv o tom, že praktická výuka chemie ve školách po 1. lednu 2016 definitivně

skončí. Takové informace pochopitelně znepokojily mnoho učitelů chemie a ředitelů škol, kteří stále tápou, co s žáky mohou a nemohou v rámci praktické výuky chemie vlastně dělat. To, že se jedná o záležitost notně problematickou, dokládá i fakt, že ani samo ministerstvo školství (dále jen „MŠMT“) zprvu netušilo, jak vzniklou situaci vyřešit. V závěru roku 2015 nakonec vydalo prohlášení<sup>6</sup>, že situace bude řešena prostřednictvím novely nařízení vlády č. 361/2007 Sb. Ovšem, pokud zákon žákům práci s NCHLaS opravdu zakázal, pak nařízením vlády (dále jen „NV“), tj. předpisem nižší právní síly, toto revokovat nelze. Na tento fakt též poukázalo i Ministerstvo práce a sociálních věcí, které přijetí této novely považovalo za nekoncepční. I přes tyto výhrady ale MŠMT počátkem ledna 2016 návrh poslalo do zkráceného připomínkového řízení. Navržená úprava spočívala ve vložení nového §12a, který byl původním textem zrušeného odstavce 6, § 44a ZOVZ. Tato varianta se ale záhy ukázala jako polovičaté řešení. Nereflektovala totiž změny, které se již promítly jak do chemického zákona, tak především do ZOVZ a do vyhlášky č. 180/2015 Sb. Většinu kritických míst se ale našťastí podařilo odstranit v rámci připomínkového řízení. Konečné znění pak vláda schválila 18. 1. 2016 a uvedená novela nabyla účinnosti dne 29. ledna 2016 (cit.<sup>7</sup>).

#### 3. Klasifikace chemických látek a směsí a vymezení zakázaných činností

ZOVZ v § 44a, odstavcích 3 a 4 stanoví přísná regulační opatření, která mají zabránit neoprávněnému nakládání s NCHLaS osobami bez patřičné kvalifikace. Ve vztahu k mladistvým je pak klíčový odstavec 4. Zatímco předchozí znění ZOVZ zakazovalo právníkům a fyzickým osobám prodávat nebo darovat NCHLaS klasifikované jako toxické nebo žíravé osobám mladším 18 let, jeho nové znění mezi zakázané činnosti zahrnuje také nabízení, dodání, přenechání nebo obstarání NCHLaS toxických a žíravých a dále látek a směsí, které mají dle klasifikace CLP<sup>8</sup> přiřazenu nebezpečnost:

- akutní toxicita kategorie 3,
- toxicita pro specifické cílové orgány po jednorázové nebo opakované expozici kategorie 1,
- žíravost kategorie 1 se standardní větou o nebezpečnosti H314.

Obdobně byl změněn také odstavec 3, který nyní zakazuje nabízet, darovat, prodávat ani jinak dodat, přenechat nebo obstarat NCHLaS klasifikované jako vysoce toxické nebo s nebezpečností akutní toxicita kategorie 1 nebo 2 jakýmkoliv fyzickým nebo právníkům osobám, nejsou-li tyto osoby oprávněny k nakládání s nimi dle § 44b, odst. 1 ZOVZ. U pojmů »vysoce toxické, toxické a žíravé« ZOVZ odkazuje na chemický zákon, který ovšem tyto pojmy dnes zná již jen v souvislosti

s některými chemickými směsmi uvedenými v jeho Příloze 1. Od 1. června 2015 jsou všechny NCHLaS klasifikovány pouze podle nařízení (ES) 1272/2008 (cit.<sup>8</sup>) a samotný chemický zákon již žádnou klasifikaci nestanoví. Za pomoci převodní tabulky<sup>8</sup> lze ale zjistit, jaké skupiny látek je možné považovat za vysoce toxické, toxické nebo žíravé ve smyslu staré klasifikace dle směrnice 67/548/EHS (cit.<sup>9</sup>).

- Vysoce toxické jsou látky nebo směsi s akutní toxicitou kategorie 1 a 2 a dále některé látky nebo směsi s toxicitou pro specifické cílové orgány po jednorázové expozici kategorie 1.
- Toxické jsou látky nebo směsi s akutní toxicitou kategorie 3 a některé látky nebo směsi s toxicitou pro specifické cílové orgány po jednorázové expozici kategorie 2, resp. po opakované expozici kategorie 1.
- Žíravé jsou látky nebo směsi s žíravostí kategorie 1A a 1B.

V současnosti tedy platí, že osobám bez příslušné odborné způsobilosti je explicitně zakázáno nakládat s NCHLaS vysoce toxickými (viz výše). Naproti tomu nakládat s látkami nebo směsmi s nebezpečnou vlastností toxicita pro specifické cílové orgány po jednorázové expozici kategorie 1 ale přímo zakázáno není, jakož i s látkami ještě nebezpečnějšími – karcinogenními kategorie 1A, 1B, 2, mutagenními v zárodečných buňkách kategorie 1A, 1B, 2 a toxickými pro reprodukci kategorie 1A, 1B, 2. V tomto případě ZOVZ v § 44a, odst. 7 právnickým nebo podnikajícím fyzickým osobám ukládá toliko povinnost 1) vydat písemná pravidla o bezpečnosti, ochraně zdraví a životního prostředí při práci s nimi, 2) text pravidel projednat s orgánem ochrany veřejného zdraví a 3) schválený text pravidel dát zaměstnancům a pracovišti k dispozici.

Vraťme se ale zpět k mladistvým. Jak již bylo zmíněno, problematickým místem ZOVZ je § 44a, odst. 4. Podle něj osobám mladším 18 let nesmí nikdo nabízet, darovat, prodávat ani jinak dodat, přenechat nebo obstarat látky a směsi toxické a žíravé. Analogicky se to ale týká též látek vysoce toxických, a též látek karcinogenních, mutagenních, toxických pro reprodukci, senzibilizujících a samovolně reagujících, dále výbušnin a hořlavých kapalin. Ihned po nabytí účinnosti novely ZOVZ se v tomto kontextu jako problém ukázala právě interpretace pojmů „dodání“ a „obstarání“, neboť ty nejsou v ZOVZ blíže rozvedeny. Právnímu prostředí avšak zcela neznámé nejsou. Vycházejí totiž z nového občanského zákoníku<sup>10</sup>. Ve smyslu tohoto zákona se pod pojmem dodání obvykle rozumí souhrn všech nezbytných činností a úkonů souvisejících se splněním závazku předem dohodnutého mezi dodavatelem a příjemcem. V praxi se tedy obvykle jedná o vykonání určité služby nebo předání určité věci. Pojem obstarání pak lze chápat obdobně, pouze s tím rozdílem, že obstaratel zde nevystupuje jako přímý poskytovatel dané služby nebo dodavatel dané věci, ale je pouze prostředníkem v této transakci. S přihlédnutím ke kontextu znění § 44a, odst. 4 ZOVZ lze tedy logicky dovodit, že účelem stanoveného zákazu je zajistit, aby osoba mladší 18 let nemohla žádnou z uvedených NCHLaS získat

k »volnému« použití. Mladistvý se tedy nesmí stát majitelem takové látky nebo směsi, což ovšem nevylučuje možnost, aby s takovou látkou nebo směsí, která by mu byla »zapůjčena« někým jiným (například školou), za určitých podmínek pracoval. Tyto podmínky pak blíže stanoví předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, zejména pak zákoník práce<sup>3</sup> a zákon č. 309/2006 Sb.<sup>11</sup> a dále jejich prováděcí předpisy.

#### 4. Omezení pro nakládání s NCHLaS mladistvými

Vyhláška č. 180/2015 Sb. v § 5, odst. 1 a 2 stanovuje seznam prací, které jsou mladistvým přímo zakázány. Ve vztahu k NCHLaS se konkrétně jedná o:

- Práce spojené s expozicí látkám a směsím způsobující akutní nebo chronické otravy s těžkými nebo nevratnými účinky pro zdraví s větami R 23, R 24, R 25, R 26, R 27, R 28 nebo R 39 nebo jejich kombinacemi nebo s větou R 68 v kombinaci s větami R 20, R 21 nebo R 22 nebo s větou R 48 v kombinaci s větami R 20, R 21, R 22, R 23, R 24, R 25 nebo s větou R 33 anebo s větami H300, H301, H310, H311, H330 nebo H331 nebo jejich kombinacemi nebo s větami H370, H371, H372 nebo H373.
- Práce spojené s expozicí látkám klasifikovanými jako:
  - a) karcinogen kategorie 1, 2 nebo 3 s větami R 45, R 49 nebo R 40 anebo karcinogen kategorie 1A, 1B nebo 2 s větami H350, H350i nebo H351,
  - b) mutagen kategorie 1, 2 nebo 3 s větami R 46 nebo R 68 anebo mutagen v zárodečných buňkách kategorie 1A, 1B nebo 2 s větami H340 nebo H341,
  - c) toxické pro reprodukci kategorie 1, 2 nebo 3 s větami R 60 nebo R 61, R 62 nebo R 63 anebo kategorie 1A, 1B nebo 2 s větami H360, H360D, H360F, H360FD, H360Fd, H360Df, H361d, H361, H361f nebo H361fd,
  - d) senzibilizující dýchací cesty nebo kůži s větami R 42 nebo R 43 nebo jejich kombinacemi anebo s větami H334 nebo H317,
  - e) žíraviny s větami R 34 nebo R 35 anebo s větou H314,
  - f) dráždivé s větou R 41 anebo způsobující vážné poškození očí s větou H318 (\*),
  - g) zdraví škodlivé s větou R 65 anebo nebezpečným při vdechnutí s větou H304 (\*),
  - h) hořlavé kapaliny kategorie 1 nebo 2 s větami H224 nebo H225 anebo látky kapalného skupenství označené větami R 11 nebo R 12
  - i) hořlavé plyny kategorie 1 nebo 2 s větou H220 nebo H221,
  - j) hořlavé aerosoly kategorie 1 s větou H222,
  - k) samovolně reagující látky a směsi typu A, B, C nebo D s větami H240, H241 nebo H242,
  - l) organické peroxidy typu A nebo B s větou H240 nebo H241,

Tabulka I

Přehled jednotlivých NCHLaS podle jejich klasifikace a vymezení možností pro jejich používání mladistvými v rámci jejich přípravy na povolání

Klasifikace podle směrnice Rady 67/548/EHS	R-věty	Klasifikace podle nařízení (ES) č.1272/2008 (CLP)	H-věty	Povoleno nakládat mladistvými	
				právní úprava do 30.11.2015	právní úprava od 29.1.2016
Výbušný	R 1, R 2, R 3	Nestabilní výbušniny a výbušniny podtříd 1.1, 1.2, 1.3, 1.4	H200, H201, H202, H203, H204	NE	NE
Výbušný	R 5, R 6, R 7, R 8, R 9	Organické peroxidy, typy A, B	H240, H241	NE	NE
Oxidující	R 7	Organické peroxidy, typy C	H242	NeZa	NE
Oxidující	R 7	Organické peroxidy, typy D, E, F	H242	NeZa	NE
Výbušný	R 5, R 6, R 17	Samovolně reagující látky a směsi, typy A, B	H240, H241	NE	NE
Extrémně hořlavý, vysoce hořlavý	R 11, R 12	Hořlavé plyny, kategorie 1, 2	H220, H221	ANO	ANO
Extrémně hořlavý, vysoce hořlavý	R 11, R 12	Hořlavé aerosoly, kategorie 1, 2	H222, H223	NeZa	ANO
Extrémně hořlavý, vysoce hořlavý, hořlavý	R 11, R 12	Hořlavé kapaliny, kategorie 1, 2	H224, H225	ANO	ANO
Hořlavý	R 10	Hořlavé kapaliny, kategorie 3	H226	NeZa	NeZa
Extrémně hořlavý, vysoce hořlavý	R 11, R 12	Hořlavé tuhé látky, kategorie 1, 2	H228	NeZa	NeZa
Vysoce hořlavý	R 12	Samovolně reagující látky a směsi, typy C, D	H242	NeZa <sup>k</sup>	ANO
Vysoce hořlavý	R 12	Samovolně reagující látky a směsi, typy E, F	H242	NeZa <sup>k</sup>	ANO
Hořlavý	R 17	Samozápalné kapaliny, kategorie 1	H250	NeZa	NeZa
Hořlavý	R 17	Samozápalné tuhé látky, kategorie 1	H250	NeZa	NeZa
Hořlavý	R 14, R 17	Samozahřívající se látky a směsi, kategorie 1, 2	H251, H252	NeZa	NeZa
Vysoce hořlavý, hořlavý	R 11	Látky a směsi, které při styku s vodou uvolňují hořlavé plyny, kategorie 1, 2, 3	H260, H261	NeZa <sup>k</sup>	ANO
Oxidující	R 8	Oxidující plyny, kategorie 1	H270	NeZa	NeZa
Oxidující	R 9	Oxidující kapaliny, kategorie 1	H271	NeZa	NeZa
Hořlavý, oxidující	R 7, R 8	Oxidující kapaliny, kategorie 2, 3	H272	NeZa	NE
Oxidující	R 9	Oxidující tuhé látky, kategorie 1	H271	NeZa	NeZa
Oxidující	R 7, R 8	Oxidující tuhé látky, kategorie 2, 3	H272	NeZa	NeZa
Žiravý	R 31, R 32, R 34, R 35	Látky a směsi korozivní pro kovy, kategorie 1	H290	NE	NeZa
Žiravý	R 34, R 35	Žiravost pro kůži, kategorie 1A, 1B	H314	NE	ANO
Dráždivý	R 41	Vážné poškození očí, kategorie 1	H318	NE	ANO
Vysoce toxický	R 26, R 27, R 28	Akutní toxicita (orální, dermální, inhalační), kategorie 1, 2	H300, H310, H330	NE	ANO

Tabulka I  
Pokračování

Klasifikace podle směrnice Rady 67/548/EHS	R-věty	Klasifikace podle nařízení (ES) č. 1272/2008 (CLP)	H-věty	Povoleno nakládat mladistvými	
				právní úprava do 30.11.2015	právní úprava od 29.1.2016
Toxický	R 23, R 24, R 25	Akutní toxicita (orální, dermální, inhalační), kategorie 3	H301, H311, H331	NE	ANO
Zdraví škodlivý	R 20, R 21, R 22	Akutní toxicita (orální, dermální, inhalační), kategorie 4	H302, H312, H332	NE	NeZa
Dráždivý	R 38	Dráždivost pro kůži, kategorie 2	H315	NE	NeZa
Dráždivý	R 35	Podráždění očí, kategorie 2	H319	NE	NeZa
–	R 43	Senzibilizace kůže, kategorie 1	H317	NE	NE
Dráždivý	R 37	Toxicita pro specifické cílové orgány jednorázová expozice, kategorie 3	H335	NeZa	NeZa
Zdraví škodlivý	R 20, R 42	Podráždění dýchacích cest	H332, H334	NE	NE
–	R 67	Narkotické účinky	H336	NeZa	NeZa
–	R 42	Senzibilizace dýchacích cest, kategorie 1	H334	NE	NE
Mutagenní	R 46, R 68	Mutagenita v zárodečných buňkách, kategorie 1A, 1B, 2	H340, H341	NE	NE
Karcinogenní	R 45, R 49, R 40	Karcinogenita, kategorie 1A, 1B, 2	H350, H350i, H351	NE	NE
Toxický pro reprodukci	R 48, R 60, R 61, R 62, R 63	Toxicita pro reprodukci, kategorie 1A, 1B, 2	H360, H360D, H360F, H360FD, H360Fd, H360Df, H361d, H361, H361f nebo H361fd,	NE	NE
Vysoce toxický, toxický	R39/23, R39/24, R39/25, R39/26, R39/27, R39/28	Toxicita pro specifické cílové orgány jednorázová expozice, kategorie 1, 2	H370	NE	ANO
Zdraví škodlivý	R68/22	Toxicita pro specifické cílové orgány jednorázová expozice, kategorie 2	H371	NE	ANO
Zdraví škodlivý	R48/20, R48/21, R48/22	Toxicita pro specifické cílové orgán opakovaná expozice, kategorie 2	H372, H373	NE	ANO
Toxický	R48/23, R48/24, R48/25	Toxicita pro specifické cílové orgán opakovaná expozice, kategorie 1	H372, H373	NE	ANO
Zdraví škodlivý	R 65	Nebezpečnost při vdechnutí, kategorie 1	H304	NeZa	ANO
Nebezpečný pro životní prostředí	R 50	Nebezpečný pro vodní prostředí akutně, kategorie 1	H400	NeZa	NeZa
Nebezpečný pro životní prostředí	R 51, R 52, R 53	Nebezpečný pro vodní prostředí chronicky, kategorie 1, 2	H410, H411	NeZa	NeZa

Tabulka I  
Pokračování

Klasifikace podle směrnice Rady 67/548/EHS	R-věty	Klasifikace podle nařízení (ES) č. 1272/2008 (CLP)	H-věty	Povoleno nakládat mladistvými	
				právní úprava do 30.11.2015	právní úprava od 29.1.2016
Azbest		Karcinogenita		NE	NE
Prach tvrdých dřev		Karcinogenita		NE	NE
Oxid uhelnatý		Akutní toxicita	H331, H372	NE	NE
Olovo a jeho ionizované sloučeniny		Karcinogenita		NE	NE
Léčiva a veterinární přípravky obsahující hormony, antibiotika a jiné biologicky vysoce účinné látky				NE	ANO
Cytostatika nebo antimetabolické léky				NE	ANO
–		Plyny pod tlakem (stlačené plyny, zkapalněné plyny, zchlazené zkapalněné plyny, rozpuštěné plyny)	H280, H281	ANO	ANO

NE = práce je zakázána; ANO = práce je povolena, pokud lze na podkladě vyhodnocení zdravotních rizik vyloučit, že nedojde k poškození zdraví; NeZa = práce není zakázána za předpokladu, že v bezpečnostním listu dané NCHLaS již výrobce neuvádí R-věty ale pouze H-věty. NeZa<sup>k</sup> = nebylo zakázáno v případě, že se nejednalo o kapaliny.

- m) nestabilní výbušniny s větou H200 nebo výbušniny podtřídy 1.1 s větou H201, podtřídy 1.2 s větou H202, 1.3 s větou H203, podtřídy 1.4 s větou H204 nebo podtřídy 1.5 s větou H205.
- Práce spojené s expozicí prachu tvrdých dřev s karcinogenními účinky, jejichž seznam je uveden v NV č. 361/2007 Sb.
  - Práce při výrobě léčiv nebo veterinárních přípravků, obsahujících hormony, antibiotika nebo jiné biologicky vysoce účinné látky (\*).
  - Práce při výrobě a zpracování výbušnin a výbušných předmětů a zacházení s nimi.
  - Práce při výrobě cytostatik nebo antimetabolických léků, jejich přípravě k injekční aplikaci, při jejím provádění nebo při ošetřování pacientů léčených cytostatiky nebo antimetabolickými léky (\*).
  - Práce na zařízeních pro výrobu, uskladňování nebo používání stlačených, kapalných nebo rozpuštěných plynů.
  - Práce se sudy, kanystry nebo podobnými nádobami, které obsahují všechny výše uvedené chemické látky nebo chemické směsi.
- Pokud lze na podkladě vyhodnocení zdravotních rizik vyloučit, že nedojde k poškození zdraví, mohou mladiství podle § 5, odst. 4, písm. b) vyhlášky č. 180/2015 Sb. pra-

covat s látkami a směsmi označenými (\*). S dalšími skupinami NCHLaS je pak mladistvým umožněno nakládat na základě § 12a NV č. 361/2007 Sb. Konkrétně se jedná o látky a směsi klasifikované jako:

- toxické,
- nebezpečné s akutní toxicitou kategorie 3,
- nebezpečné s toxicitou pro specifické cílové orgány po jednorázové nebo opakované expozici kategorie 2,
- žíravé nebo s nebezpečností žíravost kategorie 1 se standardní větou o nebezpečnosti H314,
- vysoce hořlavé a extrémně hořlavé,
- hořlavé kapaliny kategorie 1 nebo 2
- hořlavé plyny kategorie 1 nebo 2
- hořlavé aerosoly kategorie 1

Za předpokladu, že bude zajištěn přímý soustavný dozor osoby s odbornou způsobilostí, mohou mladiství nakládat také s NCHLaS klasifikovanými jako:

- vysoce toxické,
  - nebezpečné s akutní toxicitou kategorie 1 nebo 2,
  - nebezpečné s toxicitou pro specifické cílové orgány po jednorázové nebo opakované expozici kategorie 1.
- Základním předpokladem pro práci mladistvých žáků s výše uvedenými »povolenými« NCHLaS je ale dodržení čtyř základních podmínek, které vyplývají z výše uvedených předpisů: 1) při provádění uvedených prací se mladi-

ství musí připravovat na své budoucí povolání, 2) uvedené práce musí být vykonávány pouze výjimečně a v rozsahu nezbytném pro naplnění rámcových vzdělávacích programů, 3) při vykonávání uvedených prací musejí být mladiství pod přímým soustavným odborným dohledem odpovědné osoby, resp. pod přímým soustavným dozorem osoby s odbornou způsobilostí (v případě látek vysoce toxických), 4) organizací práce nebo jinými opatřeními musí být zajištěna dostatečná ochrana zdraví mladistvých.

Jedná se tedy o formu regulované odborné přípravy, v rámci které musí škola dodržet také další specifické otázky bezpečnosti a ochrany zdraví, které jsou podrobněji řešeny:

- legislativními opatřeními – viz například § 29 školského zákona<sup>12</sup>, § 101 až 104 zákoníku práce<sup>3</sup> nebo § 6 vyhlášky č. 263/2007 Sb;
- organizačními opatřeními – například režimovými opatřeními, příkazy a zákazy ředitele školy, poskytováním osobních ochranných pracovních prostředků ad.

Zpracováním všech existujících legislativních omezení a stanovených výjimek do sumárního výstupu (viz tab. I) pak lze získat přehlednou informaci o tom, s jakými skupinami NCHLaS mladiství v rámci přípravy na své povolání za žádných okolností v současnosti nakládat nesmějí (NE), s jakými jednoznačně nakládat mohou (ANO) a pro jaké NCHLaS není zákaz explicitně stanoven (NeZa).

## 5. Závěr

Novela zákona č. 258/2000 Sb., která vstoupila v účinnost dne 1. prosince 2015, přinesla řadu změn, z nichž ta nejvýraznější se promítla do používání NCHLaS v rámci odborné výuky chemie ve školách. Tato situace vznikla jednak v důsledku vypuštění ustanovení, které explicitně legalizovalo práci mladistvých s látkami klasifikovanými jako vysoce toxické, toxické nebo žíravé, a jednak v důsledku nové vyhlášky č. 180/2015 Sb., která již neobsahuje výjimku ze zákazu práce s hořlavými kapalinami mladistvými. Tuto situaci částečně vyřešila novela NV č. 361/2007 Sb., do něhož byl vložen nový § 12a. Díky této úpravě již mohou mladiství žáci v rámci přípravy na povolání nakládat s většinou doposud zakázaných látek a směsí, avšak za přísných podmínek zaručujících ochranu jejich zdraví. Jelikož se celá tato problematika v důsledku uvedených legislativních změn stala značně nepřehlednou, pokusili jsme se prezentovat výsledky provedené analýzy stávajícího stavu. S přihlédnutím k základnímu argumentu právní logiky „*argumentum a silentio legis*“, tedy »co není zákonem zakázáno, jest povoleno«, jsme dále vytvořili přehlednou tabulku, která může posloužit učitelům chemie jako informační metodická pomůcka.

*Pro vytvoření této práce byly využity poznatky získané při řešení projektu TH01031098 „Validace a verifikace modelu šíření a disperze těžkého plynu za specifických situací (DEGAS)“, který je spolufinancován Technologickou agenturou ČR.*

## LITERATURA

1. Zákon č. 350/2011 Sb., *chemický zákon* (ve znění platném ke dni 29.1.2016).
2. Vyhláška č. 180/2015 Sb., *o zakázaných pracích a pracovištích*.
3. Zákon č. 262/2006 Sb., *zákoník práce* (ve znění platném ke dni 29.1.2016).
4. Vyhláška č. 288/2003 Sb., *kteou se stanoví práce a pracoviště zakázané těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce 9. měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání*.
5. Zákon č. 258/2000 Sb. *o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů* (ve znění platném ke dni 29.1.2016)
6. *Ministerstvo školství chce, aby žáci mohli cvičit v laboratořích*. Dostupné na: <http://www.novinky.cz/veda-skoly/390050-ministerstvo-skolstvi-chce-aby-zaci-mohli-cvicit-v-laboratorich.html>, staženo 31. 12. 2015.
7. Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., *kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci* (ve znění platném ke dni 29.1.2016).
8. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 *o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006*.
9. Směrnice Rady 67/548/EHS ze dne 27. června 1967 *o sblížení právních a správních předpisů týkajících se klasifikace, balení a označování nebezpečných látek*.
10. Zákon č. 89/2012 Sb. *občanský zákoník* (ve znění platném ke dni 29.1.2016).
11. Zákon č. 309/2006 Sb. *o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci* (ve znění platném ke dni 29.1.2016)
12. Zákon č. 561/2004 Sb. *školský zákon* (ve znění platném ke dni 29.1.2016).

**P. A. Skřehot<sup>a</sup>, J. Marek<sup>a,b</sup>, P. Kožmín<sup>a</sup>, and M. Skřehotová<sup>b</sup>** (<sup>a</sup>*Occupational Safety and Health Expert Institute, Pardubice*, <sup>b</sup>*ERGOWORK s.r.o., Prague*): **New Legislation for the Treatment of Hazardous Chemical Substances and Chemical Mixtures**

The amendment to Act No. 258/2000 Coll. on the protection of public health, which came into force on December 1, 2015, sparked an impassioned public debate in the Czech Republic. The reason was that the key paragraph allowing juvenile students, in their preparation for the profession, to handle highly toxic, toxic and corrosive

chemical substances and mixtures was left out. Some media portrayed immediately arisen situation as completely unsolvable and paralyzing teaching practical chemistry in schools. In January 2016, the government responded by adopting an amendment to Regulation No. 361/2007 Coll., which allows juvenile pupils again to work with selected groups of hazardous chemical substances and mixtures. Inasmuch in this step there were only minor changes, the team of authors carried out an analysis of the current legal situation and worked out a clear outcome allowing professionals to navigate easily in the art.